

بسمه تعالی

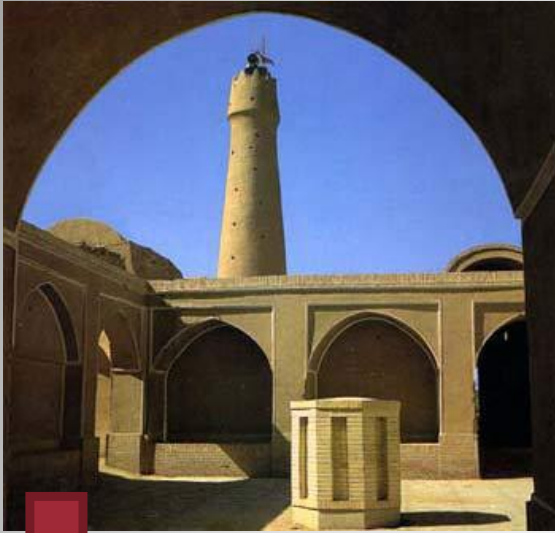
آموزشگاه شهید رجایی لاهیجان

معماری اسلامی 2

استاد : کیومرث نقیبی لاسکی

معماری اسلامی 2

بخش دوم: مروری بر معماری اسلامی ایران

روند جلسه دوم :

معماری اسلامی ایران

معماری اسلامی و ایرانی

ضرورت مطالعه تاریخ

- ۱ - عبرت آموزی
- ۲ - درک هویت و خود شناسی
- ۳ - درک فضایی حال و آینده
- ۴ - در ایجاد و تقویت خلاقیت
- ۵ - کمک به آموزش معماری
- ۶ - بالا بردن انگیزه حفظ هنر و آثار هنری
- ۷ - استفاده از فنون و تکنولوژی گذشته

ضرورت مطالعه تاریخ

روش های تاریخ نگاری معماری:

- ۱- نوع فرهنگ نامه : معرفی آثار هنر و معماری به صورت توصیف (شناسنامه) برای هر اثر.
- کتاب تاریخ معماری به روش تطبیقی اثر نویسنده: بانستر فلچر سال ۱۸۹۸
معایب : ۱- بررسی نشدن عوامل تاثیر گذار بر معماری.
۲- دخالت سلیق.
- ۳ - زیر سوال رفتن ارزش بناهای بومی.
- ۴- زمینه نقد و بررسی و تفکر در این نوع برخورد کم است

۲- نوع تفسیری: تحلیل فضاها، اهمیت دادن هویت فضا، توضیح و تفسیر و تفکر در این برخورد زیاد است و امکان تفسیر اثر برای همه وجود دارد

کتاب معماری و بستر تاریخی نویسنده: دیوید دانستر و ایرن بردن،

معایب: برخلاف نوع اول، تفکر و دیدگاه نویسنده بسیار تاثیر دارد و پیش داوری های نویسنده القا میشود.

۳- روش ترکیبی: تفسیر + توصیف تاریخ (زمان)

کتاب: تاریخ معماری، قرارگیری و مراسم نویسنده: اسپرو کوستوف، «

۴- نوع گونه شناسی: بر اساس کاربری هر فضا توصیف میشود، بر اساس کاربری فضاها معماری تقسیم بندی میشود.

کتاب معماری اسلامی نویسنده: هیلن برندا، «

۵- تک نگاری: توضیح و توصیف در مورد یک یا چند بنا

کتاب: مسجد جامع اصفهان نویسنده: اوژن گالدیری

۶- تکیه بر حوزه جغرافیای و اقلیمی

کتاب (گیلان)

۷- تکیه بر حوزه تاریخی (بازه زمانی)

کتاب: معماری خراسان دوره تیموری نویسنده: لیزا کلمبک (هم از لحاظ تاریخی و هم از لحاظ جغرافیایی)

معماری اسلامی :

1) معماری که مشخصات اسلامی دارد.

2) معماری که در سرزمین های اسلامی به وجود آید.

- 1- بانیان مسلمان دارند.
- 2- دارای شخصیت یگانه : شکل معماری اشاره به اصول اسلامی داشته باشد ، توحید.
- 3- تأثیرپذیری از دین: پایبندی به اصول و سفارشات مذهبی
- 4- استفاده فراوان از عناصر تزئینی : خوش نویسی ، نقوش اسلیمی و هندسی .
- 5- عدم استفاده از تصاویر جانوری خصوصا انسانی

ویژگی های معماری

- 1- **سبک ایرانی** : عراق امروزی ، هند تا شرق دور ، شرق ترکیه و ... با مرکزیت ایران .
- 2- **شیوه مصری** : شمال آفریقا.
- 3- **شیوه شامی** : رم شرقی و بیزانس ، لبنان و فلسطین با مرکزیت سوریه.
- 4- **شیوه مغربی**

سبک های معماری

اصول معماری ایرانی:

- ۱- مردم‌واری : یعنی داشتن مقیاس انسانی.
- ۲- پرهیز از بیهودگی: هیچ جزء از معماری تزئین صرف نیست .
مثلاً: کاشی فقط برای قشنگی استفاده نشده بلکه به دلیل ضعف خشت خام در برابر باران میباشد .
- ۳- نیارش: استاتیک بنا علم ساختمان یا فن ساختمان و مصالح شناسی بوده . استفاده پیمون در نیارش یکی از ویژگی های معماری ایرانی است (پیمون به معنی اندازه و مقیاس است)
- ۴- خودبسندگی : استفاده از مصالح بوم آورد و ایدری. (ایدری = اینجایی)
- ۵- درون‌گرایی: احترام به حرمت و تفکیک بخش خصوصی از بخش عمومی مخصوصاً در معماری مسکونی. این اصل در معماری اقلیم گرم و خشک به صورت حیاط مرکزی ظهور میکند.

شیوه های معماری ایرانی

- ۱- پارسی : از زمان ماد تا حمله اسکندر.
- ۲- پارتی : از حمله اسکندر تا اواخر دوره ساسانی.
- ۳- خراسانی : قرن ۱ تا ۴ هجری قمری.
- ۴- رازی : قرن ۴ تا ۷ (اوایل قرن ۸ ه.ق)
- ۵- آذری : قرن ۸ و ۹ ه.ق
- ۶- اصفهانی : قرن ۱۰ تا معاصر.
- ۷- تهرانی : برخی متخصصان تاریخ معماری اعتقاد به شیوه هفتم به نام سبک تهرانی دارند که از دوره قاجار شروع شده.

شیوه خراسانی

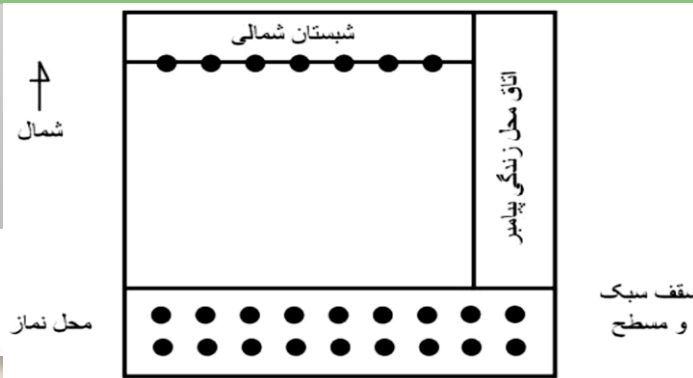
۱ تا ۴ ه.ق - در این شیوه از چفد های مازه دار (بدون تیزه، نیم بیضی) به کار میرفته و پوشش سقف از نوع تاق آهنگ بوده . البته در اواخر شیوه خراسانی ، چفد های تیزه دار (جناقی) جایگزین چفد های مازه ای گردیدند.

ویژگی های شیوه خراسانی :

- ۱- سادگی بسیار در طراحی
- ۲- عدم استفاده از تزئینات شاخص
- ۳- استفاده از مصالح بوم آورد(ایدری)
- ۴- پرهیز از بیهودگی
- ۵- مردم واری فوق العاده
- ۶- ساخت مساجد به شیوه شبستانی
- ۷- استفاده از خشت
- ۸- پوشش بیشتر

مساجد :

بارز ترین نمونه ساختمان در معماری ایران پس از اسلام میباشند. معماری مساجد ایران بر گرفته از مسجد مدینه بوده.

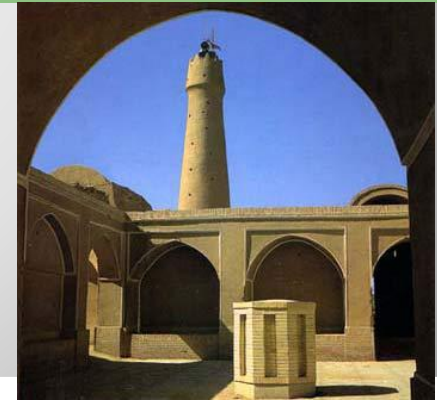
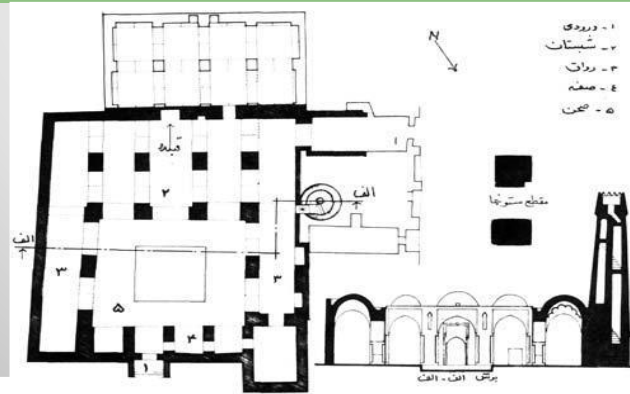
انواع مساجد

- ۱- مساجد شبستانی : مساجد صدر اسلام اغلب شبستانی بوده اند. (تالار ستون دار)
- ۲- مساجد یک ایوانی : بیشتر در شرق ایران خصوصا خراسان بزرگ، ایوان در سمت جنوب.
- ۳- مساجد دو ایوانی : جهت قرینه سازی با ایوان جنوبی، ایوانی در شمال احداث می شود.
- ۴- مساجد چهارایوانی : دوره سلجوقی ، کامل ترین شکل مسجد.
- ۵- مسجد چهار تلاقی: یک طرح اتشکده و تکامل یافته عبادتگاه های ساسانی

آثار معماری شیوه خراسانی :

مسجد جامع فهرج :

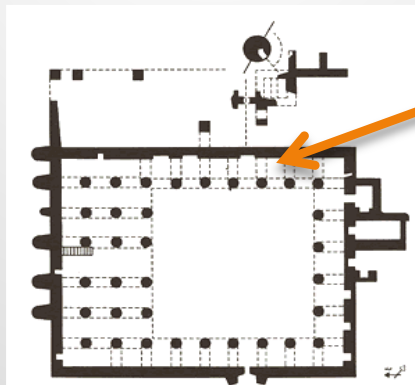
در سال ۴۵ هجری در یزد ساخته شده ، کهن ترین مسجد ایرانی که تا کنون سالم مانده ، کاملاً از خشت خام ساخته شده و ویژگی های معماری شیوه پارتی (قبل از اسلام) را دارد .

تهرنگ (پلان): معماری اسلامی (شیوه خراسانی)، شبستانی، دارای یک منار که بعدها (در دوره سلجوقی) اضافه شده است.
اجرا و آرایه ها: آرایه های آن به کاخ کسری دوره ساسانی شباهت دارد، گچ بری های سکنجی و دالبری های ساسانی.
قوس ها: همه ناری (نیم بیضی) و دارای هویه هستند.
طاق ها: ناری و طاق آهنگ (کوره پوش) هستند.

مسجد تاریخانه دامغان : 150 ه.ق

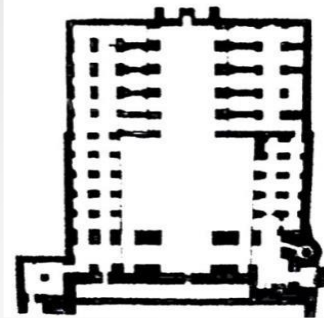
بعد از مسجد جامع فهرج، قدیمی ترین اثر از شیوه خراسانی است.
تهرنگ (پلان): شبستانی، دهانه میانی در شبستان جنوبی بزرگتر و بلندتر می باشد.
قوس ها: قوس هایی مازہ دار متمایل به تیزه ای شدن دارد.

رواق های سر پوشیده در اطراف حیاط

مسجد جامع نیریز :

فقط شامل یک ایوان بوده است . این بنا های تک ایوانی را در معماری قبل از اسلام (گیری) میگفته اند و این مسجد در دوره قاجار به دو ایوانی و دارای حیاط مرکزی تبدیل شد.

پلان کنونی

نقشه اولیه مسجد جامع نیریز (ایوان گیری)

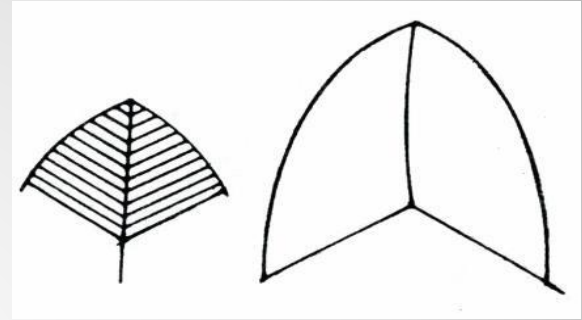
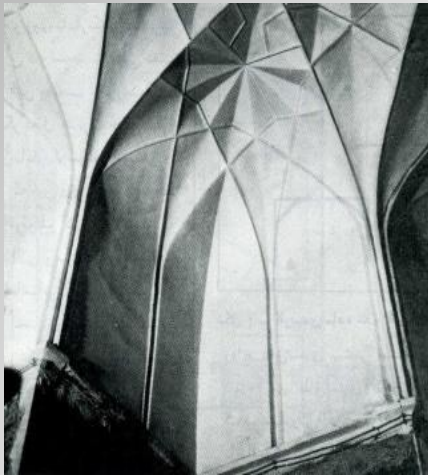
مسجد جامع نائین : قرن

اولین مسجدی که در آن از چغد های تیزه دار استفاده شد. مسجد ساده شبستانی شیوه خراسانی در شیوه رازی ، دوران آل بویه دارای تزئینات زیبای گچی می شود.

مسجد جامع اردستان :

در اصل خراسانی بوده و تهرنگ شبستانی دارد ، در شیوه رازی قسمتهایی به آن اضافه شده و تبدیل به مسجد تک ایوانی میشود و از قرن ۱۰ تا ۱۲) شیوه اصفهانی(تبدیل به چهار ایوانی می شود. گوشه سازی زیر گنبد آن ترمبه پتکانه می باشد و با سکنج به دایره تبدیل شده .

سِکُنْج : از تقاطع دو طاق به وجود می آید.

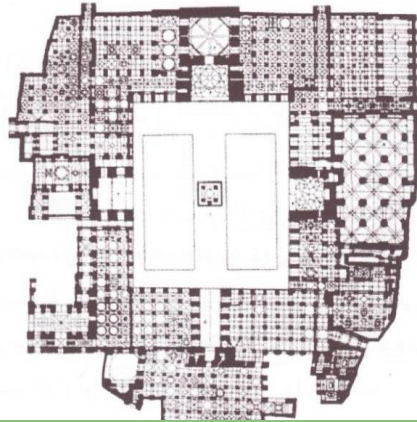
مسجد جامع عتیق شیراز : قرن 3

از بنا های معروف صدر اسلام در شیراز است. در روزگار صفاریان به دستور عمرو لیث صفاری ساخته شد. در قرن ۸ بنایی به نام در حیات مسجد ساخته میشود.

خدای خانه

مسجد جامع اصفهان :

خلاصه ای از تاریخ مسجد جامع اصفهان:

- پایه ستون ساسانی (دارای تزئینات مشابه ساسانی) در ضلع شرقی پیدا شده است.

- مسجد بومسلمی (عربی) ۱۵۶. خشت- سقف چوبی- شبستانی.

- آنچه پیداشده: محراب و دیوار سمت قبله با گچ بری در زیر کف شبستان جنوبی ۲۰ تا ۳۰ درجه اختلاف قبله

در دوران عباسی

- مسجد قبلی ۲۲۶ ویران و مسجد جدید ساخته شد- شبستانی

اختلاف درجه اصلاح گردید - سقف چوبی - ستونها گرد ساده - فاصله ستونهای وسطی بیشتر (مثل تاریخانه فهرج)

آل بویه ۳۲۰ تا ۴۵۴ هجری.

یک ردیف ستون افزوده می گردد- حیاط کوچک می شود- نمای بنا تزئین می گردد- ستونها آجر کاری است. تا قبل از این بنا خشت بود- افزوده های آجری

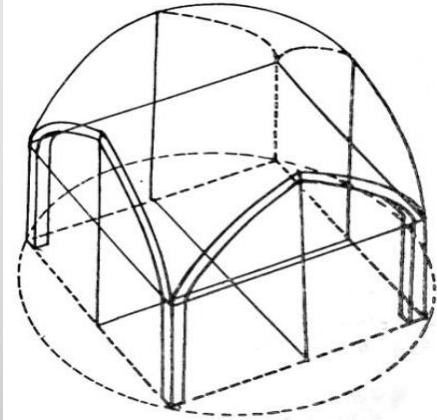

شیوه رازی

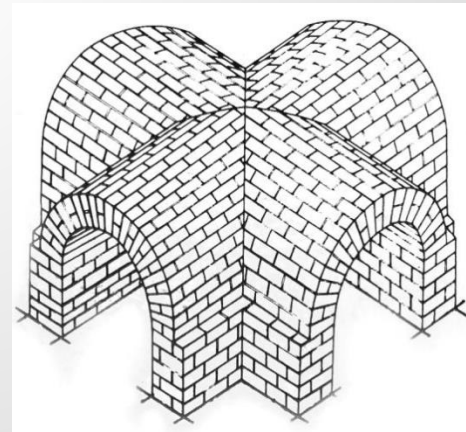
خواستگاه در شمال ، در ری پا گرفته و رشد میکند

ویژگی های شیوه رازی :

- ۱- بنا های مختلفی ساخته شده ، برج های آرامگاهی در اشکال مختلف چهار گوش ، هشت گوش ، دایره و بعدها پنج گوش
- ۲- در این شیوه مساجد چهارایوانی شروع میشوند (برخی مساجد قدیمی به چهارایوانی تبدیل میشوند)
- ۳- انواع چغد های تیزه دار ، انواع طاق های چهاربخش و کلبو و ترکیب به جای طاق های آهنگ خراسانی.
چغد = چفت = چغد = قوس = تاق و قوس = بالای درگاه
طاق چهاربخشی: نوعی پوشش که از تقاطع دو تاق آهنگ حاصل می گردد.

کلبو (شبهه گنبد)

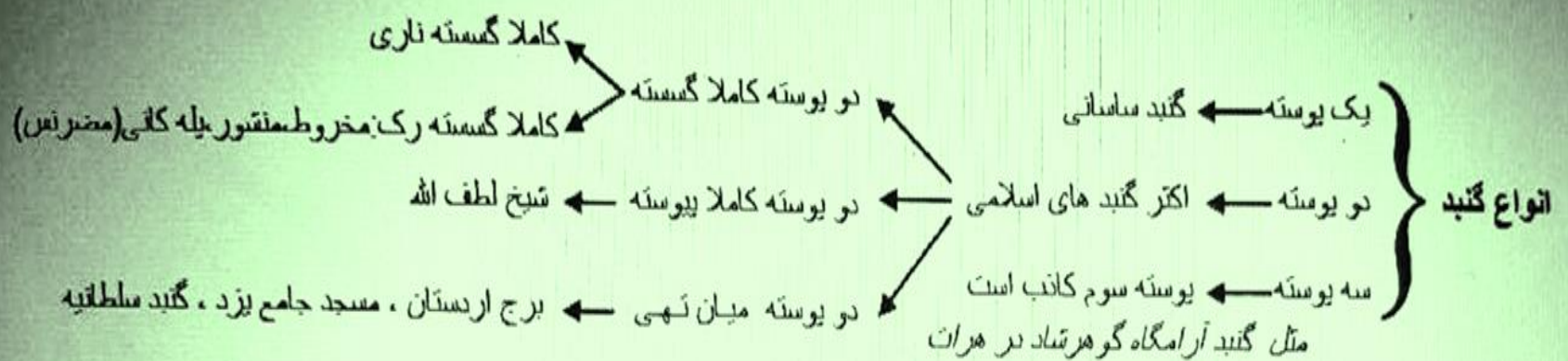
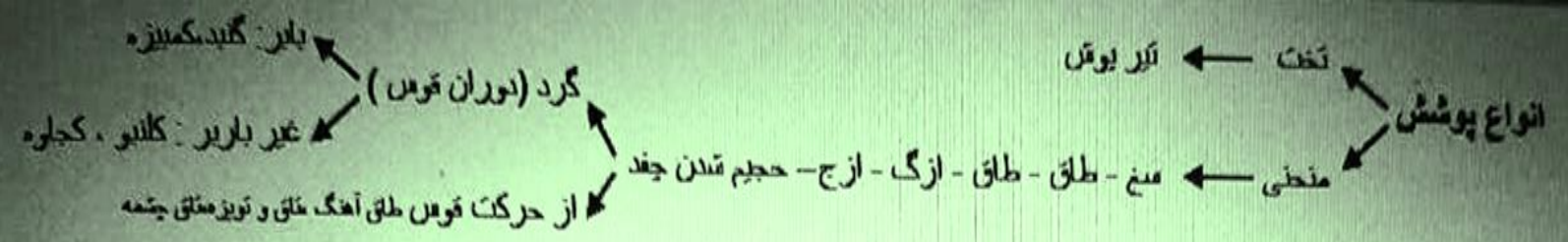
چهاربخشی (تقاطع دو آهنگ)

- ۴- بکار گیری انواع گنبد در شیوه رازی.
- ۵- ساختمان از بنیان و پای بست با مصالح مرغوب بنا میشود .
- ۶- استفاده از آجر پیش بر

انواع گچ بری

شیرشکری	←	ریز ترین نوع
برجسته	←	گوشه های تیز
زبره	←	گوشه های منحنی
برهشته	←	گچ بری محراب ها

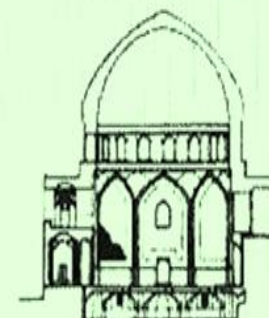

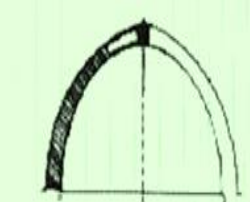
گسسته رک

گسسته ناری

دو یوسنه کاملاً پیوسته
(شیخ لطف الله)

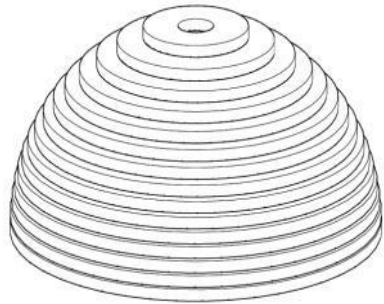

دو یوسنه میان تهی

سه یوسنه
آرامگاه گوهرشاد

۲- بدون اسکلت (به صورت گرد چین) با استفاده از شاهنگ و هنجار

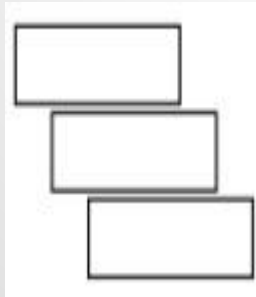

۱- دارای اسکلت (ترکین)

صندوقه: فضای مشبک بین دو پوسته گنبد
سازه گنبد:
گنبد ها از لحاظ اجرا به دو روش اجرا می شوند.

گنبد ها از لحاظ شکل قرار گیری هر ردیف مصالح:

- ۱- دورچین (هر ردیف نسبت به ردیف قبلی زاویه میگیرد) (پایدارتر)
- ۲- رگ چین (هر ردیف مصالح نسبت به ردیف قبلی مقداری تو مینشینند)

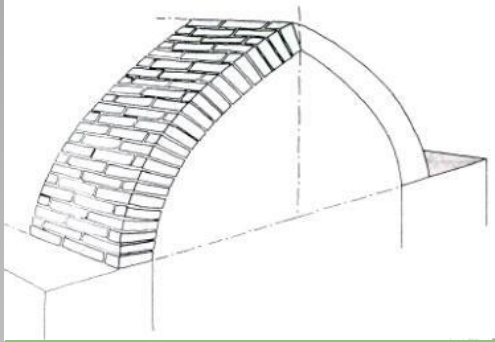

رگ چین

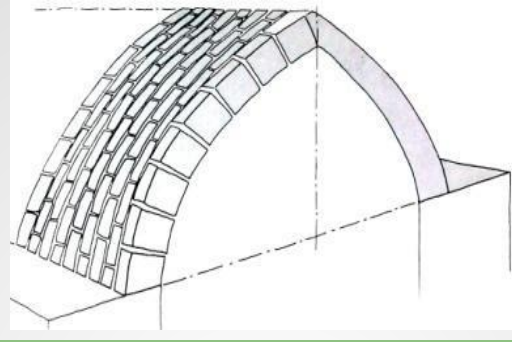

دورچین

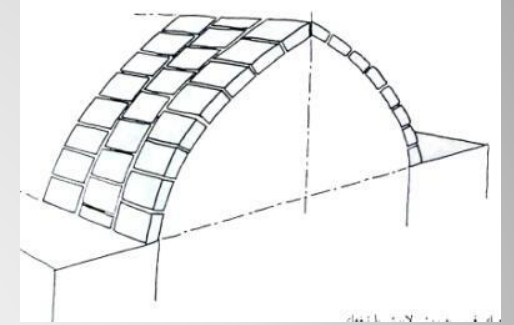
گنبد ها از لحاظ شکل قرار گیری هر واحد مصالح:

رومی

ضربی- پر

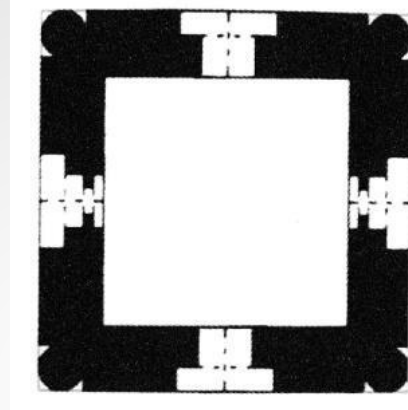

تیغه - چپيله

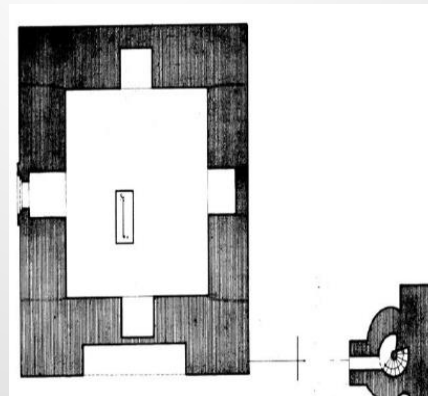

آرامگاه امیر اسماعیل سامانی :

از لحاظ تاریخ ساخت (۲۹۵ ه.ق) مربوط به شیوه خراسانی است اما ویژگی شیوه رازی دارد.

پلان چهارگوش دارد و در چهار راس چهار پیلک دارد

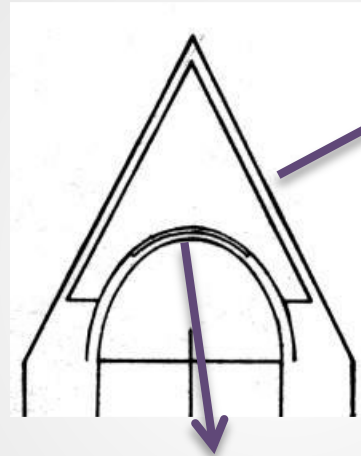

آرامگاه ارسلان جاذب:

در زمان غزنوی و در کنار یکی از قدیمی ترین مناره های آجری ایران

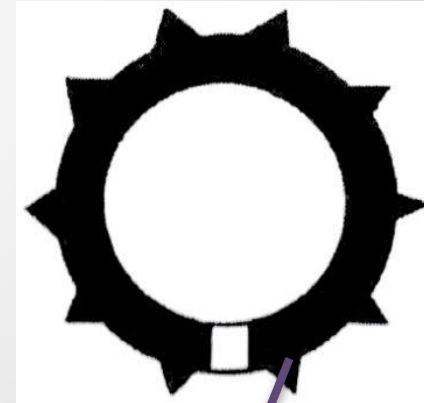
میل گنبد قابوس : قرن ۴

یکی از خوش تناسب ترین بنا های جهان. یک میل راهنما است ، بنا بر کتیبه آجری آن ، آرامگاه قابوس بن وشمگیر نیز می باشد . بلندای آن ۵۲ گز (۵ / ۵۵ متر) و دارای گنبد دو پوسته گسسته رک که پوسته داخلی (آهیانه) قوس مازہ ای و پوسته بیرونی (خود) مخروطی شکل است.

گنبد بیرونی = رک

گنبد داخلی = بستو

10 پاپیل پشت بند دارد

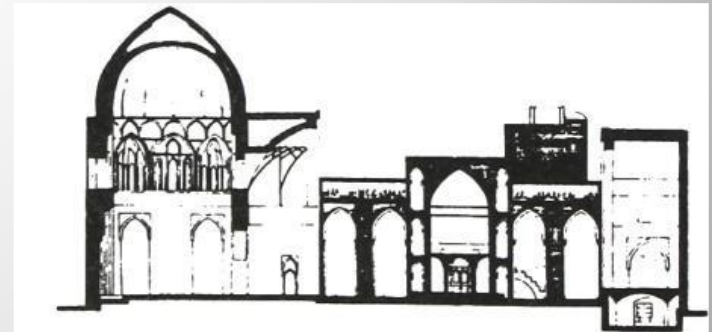
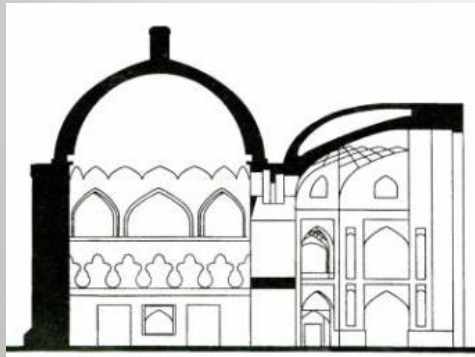
پشت بند = پاپیل = دیوار یا نیم طاقی که در پشت ساختمان یا دیوار به منظور استوار داشتن آن می سازند .

بستو = چفد مازه ای که خیز زیادی دارد ، مازه ای ایستاده

پتکانه : تاق بندی ، تاق چه بندی ، تاق های کوچک که روی هم سوار میشوند، (نوعی گوشه سازی که به صورتطاقچه های روی هم قرار گرفته به نظر میرسد)

شنگه :

شنگرک، میله ای است که در گنبد های دو پوسته پیوسته بر روی آهیانه میگذارند و خود روی آن سوار میشود. برای تزئین و تمیز کردن و برف رویی گنبد نیز استفاده می شود.

دیگر آثار شیوه رازی :

مسجد جامع اردستان ، مسجد برسیان ، مسجد جامع گلپایگان ، برج های خرقان ، برج های لاجیم ، رسگت و اردکان

شیوه آذری :

1- آذری اول : قرن 7-8- دوره ایلخانی

شامل دو دوره می باشد

2- آذری دوم : قرن 8-9- دوره تیموری

ویژگی های شیوه آذری :

ویژگی های شیوه آذری :

- 1- نیاز به ساختمان های گوناگون ، شتاب در ساختمان سازی و پیمون بندی.
- پیمون : اندازه پایه ای است برای بدست آوردن اندازه همه اندام های سبک ساختمان (مدول در معماری غربی)
- 2- بهره گیری از هندسه و گوناگونی در طرح ها، بکار گیری تنوع نه‌هاز(بیرون زدگی) ونخیر(فرورفتگی) در پلان.
- 3- ساخت بنا های با اندازه های بسیار بزرگ. مثل گنبد سلطانیه زنجان و مسجد علی شاه تبریز.
- 4- انواع نقشه با میان سرای چهارایوانی.
- 5- آرامگاه هایی همچون گذشته برون‌گرا.
- 6- استفاده بسیار از چفد چمانه (چفد شبدری نیز در ساخت خود گنبد های دو پوسته استفاده می شده)
چفد چمانه : از تقاطع دو بیضی حاصل میگردد.

۷- استفاده از گونه های مختلف طاق : طاق آهنگ ، طاق کلبو ، طاق و تویزه
۸- نما سازی همراه سفت کاری انجام نمی شود ، ابتدا سفت کاری (زبره) ساخته و سپس نازک کاری (آمود) به آن اضافه می شود ، این آمود میتواند آجر کاری، گچبری یا کاشی کاری باشد.
اوج آجر کاری در شیوه آذری دوره تیموری است که شاهد شاه کارهای کاشیکاری معرق مثل مسجد گوهر شاد مشهد و مدرسه غیاصه خرگرد خواف می باشیم .

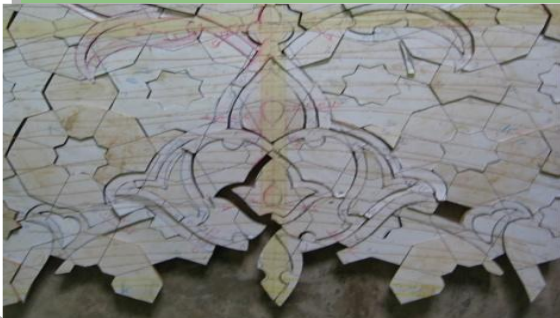
آمود : آرایشی که پس از پایان کار به نما الحاق می شود
گره سازی : نقش های که به صورت شکسته است و خطوط مستقیم دارد
معلی : گره سازی مختلط کاشی و آجر

کاشی هفت رنگ :

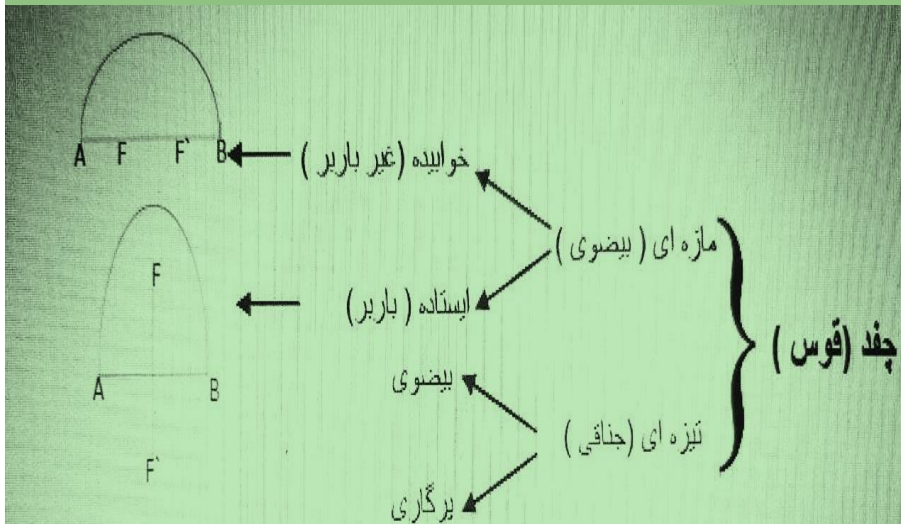
بر پایه یک نگاره اصلی روی کاشی سفید لعاب دار را نقاشی می کردند و در کوره می پختند کاشی پخته شده را به ترتیب نخست روی کار می چیدند

کاشی معرق :

بعد از پختن کاشی آنها را از روی نقشه های از قبل کشیده شده میبرند. و مانند پازل کنار هم میچینند. استفاده از معرق در سطوح منحنی بعلت کوچک بودن قطعات آن راحت تر و با دوام تر است.

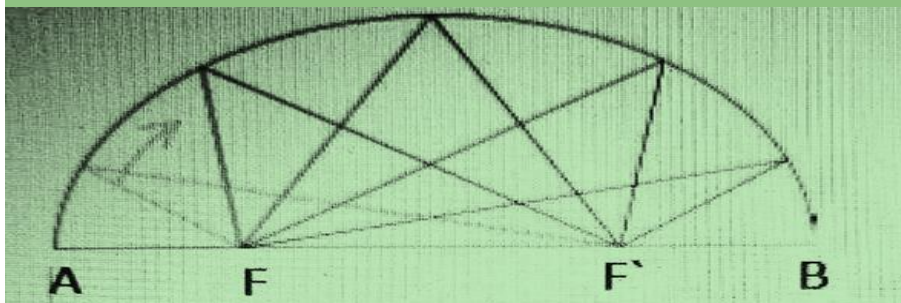

۹ - در دوره اول شیوه آذری به دلیل شتاب زدگی در ساخت و ساز و از آن مهمتر از بین رفتن هنرمندان و معماران به واسطه هجوم مغول ، نادرستی و کاستی در بعضی موارد دیده می شود به عنوان نمونه در انتخاب محل شهر سلطانیه که نتوانست در طول تاریخ به شکوه دوره ایلخانی خود ادامه دهد یا اشتباه در ترسیم قوس پنج و هفت و اجرای آن که در دوره تیموری توسط قوام الدین شیرازی معمار معروف این دوره اصلاح گردید.

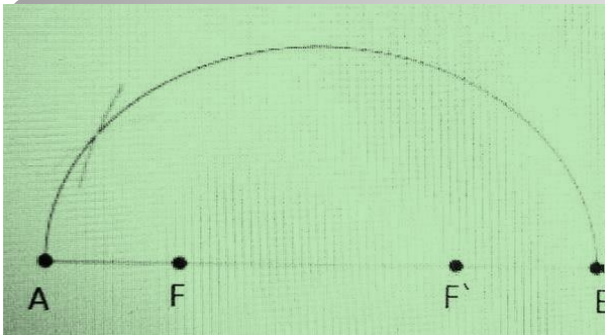
ترسیم به روش بیضی :

این روش از روش پرگاری پایدار تر است. طنابی به طول $BF = BF'$ را به F و F' متصل می کنند و به وسیله حرکت دادن آن طناب بیضی را رسم میکنند. در پنج و هفت $AF = 1/4AB$ و در هلوچین $FF' = AB$

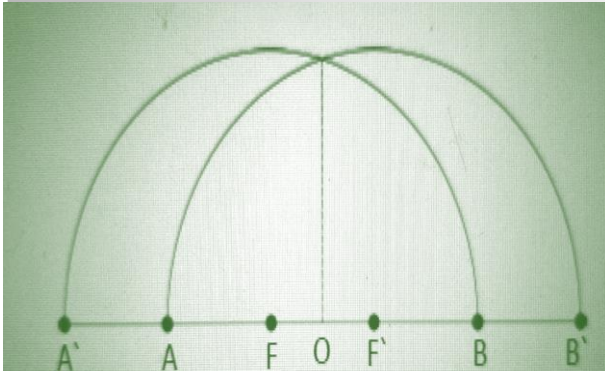

ترسیم به روش پرگاری :

- ۱) از مرکز C به اندازه دلخواه کمان میزنیم،
- ۲) سپس کمانی به همان اندازه با مرکز F' رسم میکنیم.
- ۳) از مرکز D به اندازه ای که کمان قبلی را قطع کند کمان میزنیم،
- ۴) سپس کمانی به همان اندازه از مرکز F میزنیم تا کمان قبلی را قطع کند

پنج و هفت :

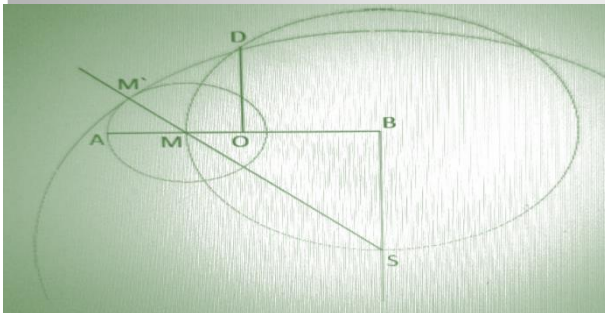
1- بیضی به دهانه AA' و کانون A و F

$$CD = A'A + A'F$$

2- بیضی به دهانه AB' و کانون B و F'

$$CD = FA' + AF'$$

پنج و هفت پرگاری :

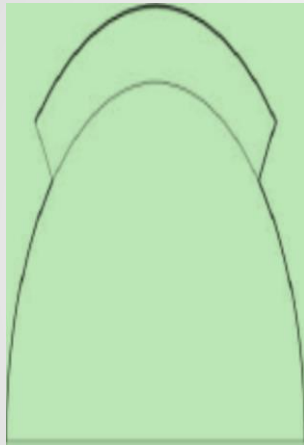

$$OD = OB = OA \text{ و } OD \perp AB$$

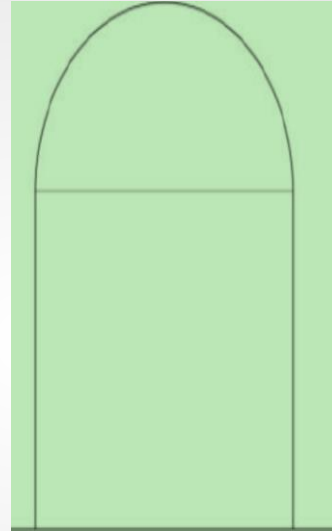
- ۱- از مرکز B و به شعاع BD کمان میزنیم.
- ۲- نقطه S به دست آمده را به M وصل میکنیم و امتداد می دهیم.
- ۳- از مرکز M و به شعاع AM کمان میزنیم تا M' حاصل شود.
- ۴- از مرکز S و به شعاع sm کمان میزنیم

کلیل :

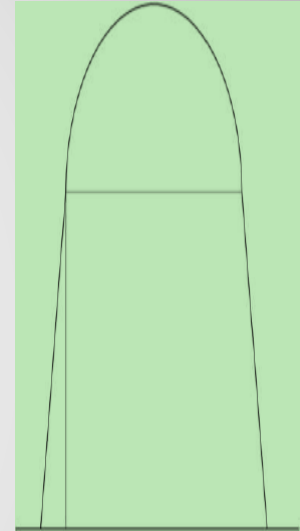
نوعی قوس مازہ ای که پیش از اسلام متداول بوده

کلیل آذری (تزئینی) (غیر باربر)

کلیل معمولی

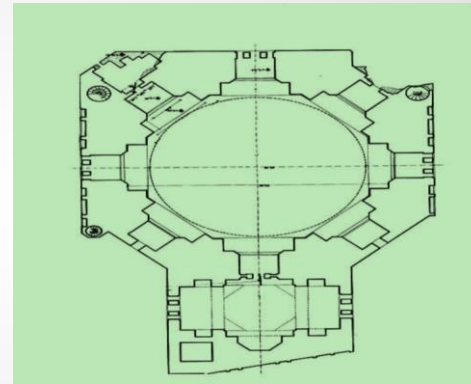
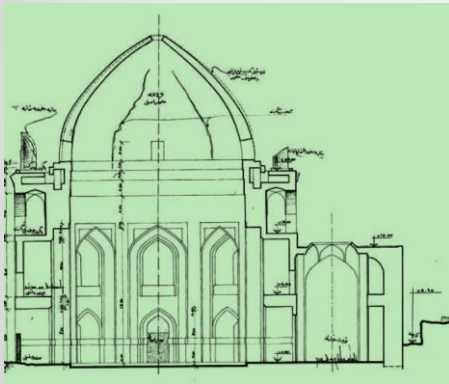

کلیل پارتی (قبل از اسلام)

آثار معماری شیوه آذری :

گنبد سلطانیه : قرن ۸ (۷۰۳ تا ۷۱۰ ه.ق)

با شکوه ترین ساختمان شیوه آذری ، بزرگترین گنبد آجری جهان و چهارمین گنبد بزرگ جهان محسوب میگردد. پلان گنبد خانه هشت پهلو و هر ضلع آن ۱۷ متر . چند پایه آن چمانه که گنبد سبویی پدید آورده است . گنبد سبویی : گنبدی که مقطع آن چغد چمانه است ، یعنی از دوران چغد چمانه حول محور خود به وجود می آید.

دوره اول : آجر کاری و کاشی کاری

دوره دوم : گچبری از نوع پته : در پایین روی کریاس در محل ساختمان آماده میگردد و در بالا نصب می گردد.

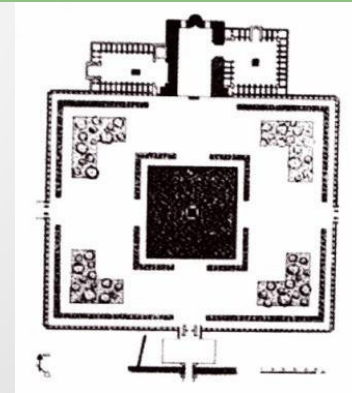
دارای دو دوره تزئینات روی هم (در دو لایه)

توپی ها (آجر مهری) :
فاصله خالی بین ود آجر را توپی کار میکنند.
مثل مسجد جامع فرومد در شیوه رازی و مسجد جامع یزد و گنبد سلطانیه در شیوه آذری.

مسجد جامع علی شاه (ارگ علیشاه):

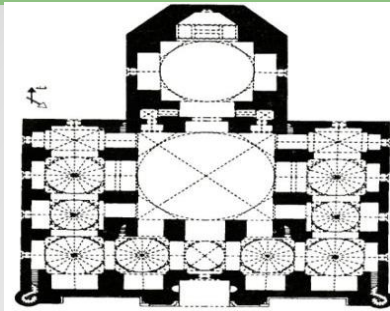
کاربری مسجد داشته و دارد اما به دلیل ابعاد بزرگ مخصوصا دیوار های قطور به ارگ مشهور است. ضخامت دیوار ها ۱۱ متر و دهانه ایوان نزدیک ۳۰ متر است که پوشش ایوان فرو ریخته. این مسجد توسط علیشاه گیلانی وزیر الجایتو ساخته شده " روایت است که علیشاه از معماران دهانه تاق کسری را پرسیده و گفته ۴ گز بزرگتر از آن باشد."

مسجد جامع ورامین :
یکی از معروفترین مساجد چهارایوانی .

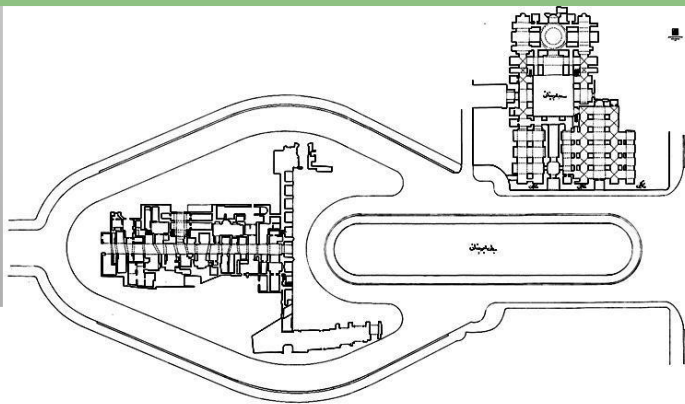
مسجد کبود تبریز :

معروف به فیروزه ی اسلام ، فاقد میانسرا و دارای معماری برونگرا می باشد. در اواخر قرن ۹ توسط امیر قراقویونلو یعنی جهان شاه ساخته شده . قبری در آن وجود دارد که احتمالا قبر جهانشاه باشد.

مسجد امیر چخماق یزد :

به مسجد جامع نو نیز معروف است . یک ایوانی می باشد ، در نگاه اولی چهارایوانی به نظر می رسد، اما جز ایوان جنوبی مسجد ، سه دهانه بزرگ دیگر در(درآیگاه)مسجد می باشد. نمی توان نام ایوان بر آنها نهاد. درآیگاه :به معنی جایی درون ساختمان است که نخست به آنجا درآیند (وارد شوند)

شیوه اصفهانی :

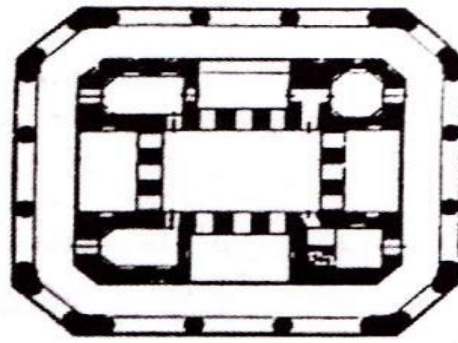
آخرین شیوه معماری ایران شامل (صفوی ، افشاری ، زند و قاجار) این شیوه کمی پیش از صفویان آغاز شد قره قویونلوها و آق قویونلوها در آذربایجان.

- ۱ - ساده شدن طرح ها (مربع یا مستطیل)
  - ۲ - هندسه ساده شد و شکل ها و خط های شکسته بیشتری بکار رفت (در آذری هندسه پیچیده استفاده می شد)
  - ۳ - نه‌هاز و نخیر کمتر شد و ساخت گوشه های پخ در بنا رایج تر شد.
  - ۴ - پیمون بندی و بهره گیری از اندام ها و اندازه های یکسان ادامه یافت .
  - ۵ - همه گونه تاق و گنبد بکار برده شد.
  - ۶ - از همه آمود های قبلی (شیوه های پیشین) استفاده شد.
- البته بیشتر از کاشی خشتی (هفت رنگ) به جای کاشی تراش (معرق) استفاده می کردند

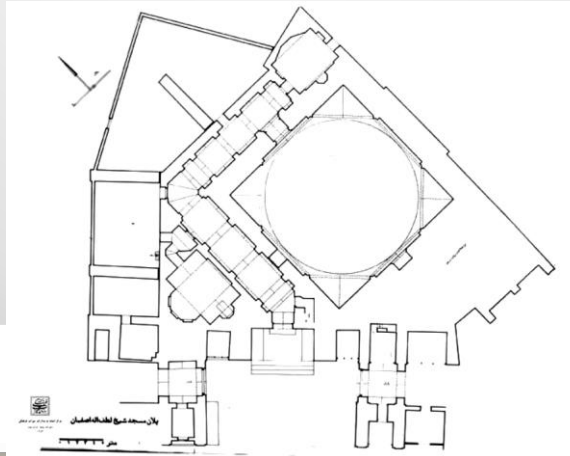
آثار معماری شیوه اصفهانی :

کاخ = کوشک = عالی قاپو ، پلان این کوشک مانند بسیاری از کاخ ها پادجفت (نا متقارن) است .
کوشک: بنایی با یک فضای مرکزی که چهار ایوان در اطراف و چهار اتاق در به شکل برج در گوشه های آن واقع است.

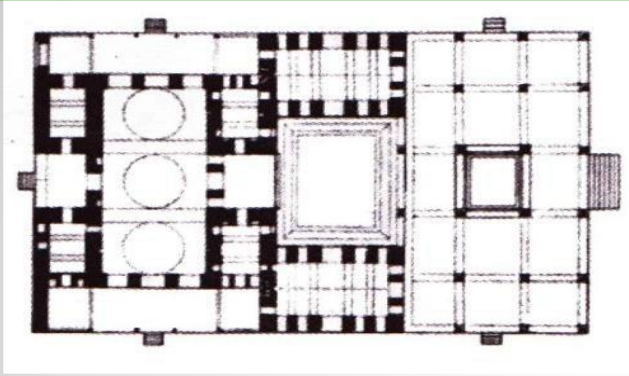
مسجد شیخ لطف الله :

در شرق میدان نقش جهان و از جمله مساجد برون گرای ایرانی میباشد. صحن و مناره ندارد و فقط شامل یک گنبد خانه است . پوسته خارجی گنبد آن با تزئینات معقلی و پوسته داخلی آن با معرق کاری تزئین شده

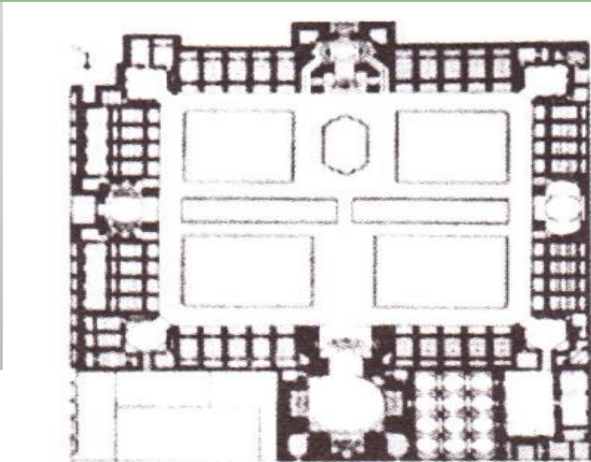

کاخ هشت بهشت:

این ساختمان چهار ایوان در چهار سمت داشته در نتیجه به گوشک هشت بهشت نیز معروف است. طرح آن بسیار شبیه عالی قاپو قزوین است، فقط فاقد راهروی ستون دار اطراف بناست. گوشک هشت بهشت نمایانگر هماهنگ ترین معماری دوره صفویه است.

ستاوند: فضای ستون داری است که در سه طرف باز است و دیوار ندارد (مانند عالی قاپو و چهل ستون)
مدرسه چهار باغ: یکی از زیبا ترین مدرسه های ایرانی

ادامه سرفصل در جلسه بعد